
Οι ποσοτώσεις υπέρ των γυναικών και η δημοσιογραφική δεοντολογία

της Φωτεινής Στεργιοπούλου-Νικολαΐδου,
δικηγόρου

Στο «ΒΗΜΑ» της 26ης Απριλίου 1998 δημοσιεύθηκε άρθρο της κ. Ιωάννας Μάνδρου με τον τίτλο «Απόφαση - σταθμός για τις σχέσεις των δύο φύλων από την Ολομέλεια του Συμβουλίου της Επικρατείας. Οι ποσοτώσεις υπέρ των γυναικών είναι παράνομες», που άρχιζε με την αναγγελία του θανάτου του φεμινισμού!

Το άρθρο είχε γραφεί με αφορμή μία απόφαση της Ολομέλειας του Συμβουλίου της Επικρατείας που δεν είχε ακόμη δημοσιευθεί, με την οποία, κατά την συντάκτρια, το μέτρο των ποσοτώσεων υπέρ των γυναικών «πετάγεται» ως αντισυνταγματικό στο καλάθι των θεσμικών αχρήστων. Και έτσι, κατά την συντάκτρια πάντα, «θα είναι ελεύθερος πλέον (για τους άντρες) ο ανταγωνισμός και στην απασχόληση!».

Το άρθρο μας εξέπληξε και μας προβλημάτισε ως γυναίκες και ως νομικούς. Όχι βέβαια γιατί δείχνει πλήρη άγνοια του νομικού θέματος των θετικών δράσεων υπέρ των γυναικών, που έχει γίνει αντικείμενο επεξεργασίας και μακρών συζητήσεων μεταξύ εγκρίτων νομικών όλου του κόσμου και έχει απασχολήσει και απασχολεί ακόμη όχι μόνο το Ανώτατο Δικαστήριο της χώρας μας και άλλων Ευρωπαϊκών χωρών αλλά και το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο.

Θα περιμέναμε όμως από την αρθρογράφο την τήρηση της στοιχειώδους δημοσιογραφικής δεοντολογίας και ένα ύφος λιγότερο προκλητικό απέναντι στους αγώνες των γυναικών.

Γιατί είναι απαράδεκτο να σχολιάζεται μία δικαστική απόφαση που δεν έχει ακόμη δημοσιευθεί και, επομένως, δεν μπορούμε να γνωρίζουμε το περιεχόμενό της αλλά και να παρουσιάζονται σαν γεγονότα προσωπικές απόψεις που απέχουν πολύ από την αλήθεια.

Γιατί οι ποσοτώσεις δεν είναι κάποιο αντισυνταγματικό και παράνομο μέτρο που εφεύραν και επέβαλαν «οι φεμινίστριες», όπως παρουσιάζεται στο άρθρο. Περιλαμβάνονται στα ειδικά θετικά μέτρα για την αποκατάσταση της ισότητας των φύλων, ορίζονται από διεθνείς συμβάσεις με πρώτη τη Σύμβαση κατά των Φυλετικών Διακρίσεων του ΟΗΕ καθώς και απο οδηγίες της Ευρωπαϊκής Ένωσης και αναγνωρίζονται από την νομοθεσία των περισσότερων ευρωπαϊκών χωρών.

Στην Ελλάδα όμως οι ποσοτώσεις δεν έχουν εισαχθεί στον εργασιακό χώρο, και συνεπώς δεν έχουν χρησιμοποιηθεί ούτε ως μέτρο πρόσβασης στην απασχόληση «για ορισμένο αριθμό γυναικών, ούτε ως εφελτήριο για την αναρρίχηση των γυναικών», ώστε να εμποδίζουν τον ελεύθερο ανταγωνισμό στην απασχόληση, όπως το παρουσιάζει το άρθρο.

Στην Ελλάδα οι ποσοτώσεις υπέρ των γυναικών έχουν εφαρμοσθεί μόνο στο χώρο της πολιτικής από ορισμένα μόνο κόμματα, **οικειοθελώς και χωρίς νομοθετική ρύθμιση** και μόνο για τη συμμετοχή των γυναικών στα ψηφοδέλτια και στα κομματικά όργανα.

Πέρα από αυτό, καμία γυναίκα δεν προωθήθηκε στην Ελλάδα σε θέσεις και αξιώματα λόγω των ποσοτώσεων, με εξαίρεση τον νόμο 2085/1992, που στο άρθ. 29 όρισε υποχρεωτική συμμετοχή μίας γυναίκας σε κάθε υπηρεσιακό συμβούλιο, που όμως ελάχιστα εφαρμόσθηκε, αφού καταργήθηκε μετά δύο χρόνια, και πάντως κρίθηκε, πρόσφατα, συνταγματικός από την Ολομέλεια του ΣτΕ, όπως θα δούμε παρακάτω.

Το αντίθετο ακριβώς συμβαίνει στη χώρας μας σε επαγγέλματα που θεωρούνται ανδρικά, όπως ο Στρατός, η Αστυνομία, η Πυροσβεστική, όπου η σχετική νομοθεσία επιβάλλει περιορισμό των γυναικών σε μικρά ποσοστά εισαγωγής στις αντίστοιχες σχολές (10%-15% ως 20%) επί του συνόλου των εισερχομένων, ώστε να παρεμποδίζεται η είσοδος των στους ανδροκρατούμενους αυτούς χώρους, που οι άνδρες θέλουν να κρατήσουν για τον εαυτό τους.

Τη συνταγματικότητα των διατάξεων αυτών κλήθηκε, στην πραγματικότητα, να κρίνει η Ολομέλεια του ΣτΕ, η οποία αποφάνθηκε υπέρ της αντισυνταγματικότητας αυτών των συγκεκριμένων διατάξεων, όπως παρακάτω θα δούμε.

Θα απαιτούσαμε από τα δημοσιογραφικά όργανα κάποια μεγαλύτερη ευαισθησία απέναντι στην

αλήθεια των πληροφοριών που, μέσα από τις στήλες τους, διοχετεύουν στο αναγνωστικό κοινό τους.

Διότι η έγκριτη εφημερίδα δεν έλαβε ποτέ τον κόπο να μας ενημερώσει αν, επιτέλους, δημοσιεύθηκε η αναγγελθείσα απόφαση της Ολομέλειας και με ποιο περιεχόμενο, και οι πολυπληθείς αναγνώστες της έμειναν με τη βεβαιότητα του προαναγγελθέντος θανάτου του φεμινισμού! Για το θάνατο του φεμινισμού μέσω της «δήθεν» κήρυξης των **υπέρ** των γυναικών ποσοστώσεων ως αντισυνταγματικών διέθεσε δύο σελίδες με δισέλιδο τίτλο. Για τη σωστή, αντίθετη είδηση, ότι οι **υπέρ** των γυναικών ποσοστώσεις κηρύχθηκαν συνταγματικές από την Ολομέλεια του ΣτΕ, ούτε λέξη!!

Διότι τα πράγματα δεν είναι καθόλου έτσι, όπως τα αντελήφθη και τα παρουσίασε στο άρθρο της η δημοσιογράφος.

Η αλήθεια είναι ότι δημοσιεύθηκαν πρόσφατα, μεταξύ άλλων, 13 αποφάσεις της Ολομέλειας του ΣτΕ επί των θετικών μέτρων που αναφέρονται στην ισότητα μεταξύ ανδρών και γυναικών, και ειδικότερα επί των ποσοστώσεων.

Η πρώτη από αυτές, με αριθμό 1917/1998 (όμοιες είναι και οι 1918-1929), της Ολομέλειας του ΣτΕ έκρινε κατ' έφεση επί αιτήσεως γυναίκας που είχε συμμετάσχει στις γενικές εξετάσεις ως υποψηφία της 4ης δέσμης και είχε δηλώσει, μεταξύ άλλων σχολών, και τη Σχολή Αστυφυλάκων της Ελληνικής Αστυνομίας, είχε όμως παραλειφθεί από τον πίνακα των εισαγομένων, παρά το γεγονός ότι συγκέντρωσε υψηλότερη βαθμολογία από τον τελευταίο περιλειφθέντα στον πίνακα, επειδή με την τότε ισχύουσα Υπουργική απόφαση, σε εκτέλεση του αρ. 192 του ν. 2226/1994, το μέγιστο ποσοστό των **γυναικών** που θα εισήγοντο στη Σχολή αυτή καθοριζόταν σε 10% του αριθμού των εισαγομένων. Η Ολομέλεια έκρινε ότι, σύμφωνα με τα άρθ. 4 παρ. 1 και 116 παρ. 2 του Συντάγματος και της Οδηγίας 76/207/ΕΟΚ, τόσο ο νόμος όσο και η υπουργική απόφαση «κατά το μέρος που θεσπίζουν ποσοτικούς περιορισμούς, υπό την μορφή ποσοστώσεων **κατά των γυναικών, περιορίζοντας την είσοδό τους** στις Σχολές Αστυφυλάκων και Αξιωματικών της Ελληνικής Αστυνομίας, **παραβιάζουν την αρχή της ισότητας των δύο φύλων** κατά την πρόσβαση στα διάφορα επαγγέλματα και στην εκπαίδευση, που είναι απαραίτητη για την άσκησή τους και είναι για το λόγο αυτό ανίσχυρες».

Κατά συνέπεια της σκέψεως αυτής, «ο πίνακας ο οποίος καταρτίθηκε κατ' εφαρμογή των ανωτέρω αντισυνταγματικών διατάξεων είναι και αυτός παράνομος, γιατί θα έπρεπε να καταρτισθεί αποκλειστικά με βάση τη βαθμολογική σειρά των υποψηφίων χωρίς διάκριση φύλου» ... και «η Διοίκηση υποχρεούται να καλέσει την αιτούσα για κατάταξη στην Σχολή, εφόσον θα κατελάμβανε, με βάση τη βαθμολογία της, θέση στον πίνακα».

Η απόφαση είναι προφανώς αυτή που προαναγγέλλει το άρθρο του ΒΗΜΑΤΟΣ (αφορά εισαγωγή στη σχολή Αστυφυλάκων με βάση το ν. 2226/94, όπως και στο άρθρο αναφέρεται), **το περιεχόμενο της όμως είναι ακριβώς αντίθετο από αυτό που κατανόησε η συντάκτρια του άρθρου**, αφού αναφέρεται σε ποσοστώσεις κατά των γυναικών, τις οποίες η Ολομέλεια θεωρεί αντισυνταγματικές, και αποφαινεται υπέρ της εισαγωγής της παραλειφθείσας αιτούσας στη Σχολή.

Η δεύτερη απόφαση της Ολομέλειας του ΣτΕ, με αριθ. 1933/1998, έκρινε επί του ζητήματος της συνταγματικότητας του άρθρου 29 του ν. 2085/1992, το οποίο όριζε ότι «σε κάθε υπηρεσιακό συμβούλιο που προβλέπεται από το νόμο συμμετέχει υποχρεωτικά, για την νόμιμη συγκρότησή του, μία τουλάχιστον γυναίκα που έχει τυπικά και ουσιαστικά προσόντα», και αποφάνθηκε ότι δεν αντιβαίνει προς το Σύνταγμα η λήψη ειδικών θετικών μέτρων **υπέρ** των γυναικών, στο βαθμό που τα μέτρα αυτά αποβλέπουν στην αποκατάσταση μιας πραγματικής ισότητας μεταξύ ανδρών και γυναικών, τονίζει δε ότι τη λήψη τέτοιων διορθωτικών μέτρων προβλέπει και η οδηγία 76/207 του Συμβουλίου της ΕΕ και το άρθ. 4 παρ. 1 της Σύμβασης του ΟΗΕ, για την εξάλειψη όλων των μορφών διακρίσεων κατά των γυναικών».

Με τις αποφάσεις αυτές επιλύεται νομολογιακά, θετικά για τις γυναίκες, το θέμα της κατ' αρχήν συνταγματικότητας των ειδικών θετικών μέτρων που αφορούν τις γυναίκες, και μάλιστα προς διττή κατεύθυνση: θετικά, ότι δηλαδή **είναι συνταγματικά τα ειδικά θετικά μέτρα υπέρ των γυναικών** (μεταξύ των οποίων και οι ποσοστώσεις), εφόσον τείνουν στην αποκατάσταση της ισότητας μεταξύ ανδρών και γυναικών, και αρνητικά, ότι δηλαδή **δεν είναι σύμφωνες προς το Σύνταγμα οι γενικές ποσοστώσεις κατά των γυναικών και υπέρ των ανδρών**, εφόσον δεν τείνουν προς τον σκοπό αυτό.

Εν τέλει πρέπει να τονίσουμε τη σημασία του θετικού βήματος στο οποίο πρόσφατα προχώρησε και η Βουλή των Ελλήνων για το θέμα αυτό.

Κατά την διαδικασία αναθεώρησης του Συντάγματος το Κοινοβούλιο, με συντριπτική πλειοψηφία σε δύο ψηφοφορίες (20.5.98 και 24.6.98), αποφάσισε υπέρ της τροποποίησης του άρθ. 116 παρ. 2 και της εισαγωγής των θετικών μέτρων προς τον σκοπό της προώθησης της ουσιαστικής ισότητας των φύλων.

Τόσο οι αποφάσεις της Ολομέλειας του ΣτΕ όσο και η απόφαση της Βουλής επιβεβαιώνουν τη συνταγματικότητα των θετικών μέτρων για την προώθηση της ισότητας ανδρών και γυναικών και αποτελούν διπλό σημαντικό επίτευγμα του γυναικείου κινήματος.

Έτσι, άνδρες και γυναίκες θα συνεχίσουν να αγωνίζονται για μια καλύτερη ζωή, και οι φεμινίστριες θα επιβιώσουν, για να συνεχίσουν το πολύπλευρο έργο τους, τον πετυχημένο αγώνα τους για τα δικαιώματα των γυναικών, που, όπως διακηρύχθηκε και από την 4η Παγκόσμια Συνδιάσκεψη του ΟΗΕ για τις γυναίκες στο Πεκίνο, είναι ανθρώπινα δικαιώματα.